

سپیده دم اندیشه ایرانی

از آغاز تمدن ایرانی

تا پایان شاهنشاهی هخامنشی

کتاب اول

از مجموعه‌ی

دانشنامه‌ی ایران

محمدهادی محمدی

شکوه حاجی نصرالله

انتشارات افق

محمدی، محمد، ۱۳۲۰

سپیده دم اندیشه ایرانی / محمد هادی محمدی، شکوه حاجی نصرالله. - تهران: افق، ۱۳۸۵.

۱۶۸ ص. - (داستان فکر ایرانی. ۱)

ISBN 964 - 369 - 040 - 7

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. ۱۵۲ - ۱۵۵.

۱. ایران -- تاریخ. ۲. ایران -- تاریخ -- پیش از اسلام. الف. حاجی نصرالله. شکوه، ۱۳۳۷. - ب. عنوان.

ج. فروست.

۹۵۵

DSR ۱۰۹ / ۵۲

ج ۱۰

کتابخانه ملی ایران

۸۵ - ۳۵۲۱۷

نشر افق

سپیده دم اندیشه ایرانی

از آغاز تمدن ایرانی تا پایان شاهنشاهی مхамنشی

از مجموعه داستان فکر ایرانی (۱)

محمد هادی محمدی - شکوه حاجی نصرالله

دبیر مجموعه: علی اصغر سیدآبادی

ریاستار: شهرام رجبزاده

نصیرررر: فائز علیدوستی

طراح ررافیک و صفحہ آرا: فرهاد کاشانی کبیر

مدیر هنری: فرشید شفیمی

شابک: ۷ - ۰۴۰ - ۳۶۹ - ۹۶۴

چاپ اول: ۱۳۸۵

لینوگرافی: سبب

چاپ: شفق، تهران

تعداد: ۲۲۰۰ نسخه

کلیه حقوق محفوظ است.

تهران، ص. پ. ۱۱۳۵ - ۱۳۱۴۵، تلفن: ۶۶۴۱۳۳۶۷

WWW.OFOQCO.COM

پیش گفتار/۶

فصل اول: سرگذشت انسان در زمین/۱۱

فصل دوم: انسان ابتدایی در فلات ایران/۲۵

فصل سوم: آیین های مشترک در سراسر آسیای باختری/۳۹

فصل چهارم: آریایی ها/۴۷

فصل پنجم: هند و ایرانیان/۵۹

فصل ششم: اقوام آریایی به فلات ایران سرازیر می شوند/۷۳

فصل هفتم: آیین زردشت/۸۵

فصل هشتم: دولت شاهنشاهی ماد/۱۱۵

فصل نهم: شاهنشاهی هخامنشی/۱۲۹

فهرست منابع/۱۵۲

نمایه/۱۵۷

پیش‌گفتار

مجموعه «داستان فکر ایرانی»، سفری است به گذشته، به گذشته‌ی پر راز و رمز سرزمین کهن ایران. سفری است به گذشته، امانه برای فرو ماندن در آن، بلکه برای دیدن و چیدن و برگشتن به امروز.

می‌گویند تاریخ، پاسخ پرسش ماست از گذشته؛ در این مجموعه نیز ما با پرسش‌هایی به گذشته سفر کرده‌ایم و با پاسخ‌هایی برگشته‌ایم. یقین داریم اگر پرسش‌های دیگری داشتیم، پاسخ‌هایمان نیز متفاوت بود و یا حتی اگر مسافرانمان کسان دیگری بودند، باز هم پاسخ‌های دیگری را سوغات می‌آوردند.

ما به گذشته رفته‌ایم و از گلستان فکر ایرانی، گل‌هایی چیده‌ایم و برای خوانندگانمان هدیه آورده‌ایم، گل‌هایی از تجربه‌ها، خیال‌ها و تلاش‌های نیاکانمان.

خواسته‌ایم تصویری از زندگی فکری آنان بدهیم، تصویری از نگاه آنان به آسمان و زمین، تصویری از اختلاف‌ها و دعوای فکری‌شان. بسیاری از اختلاف‌ها و دعوای فکری امروز این سرزمین، ریشه در دیروز

دارد. در گذشته، آدم‌های بسیاری جان خود را بر سر اختلاف‌های فکری از دست داده‌اند. بعضی‌ها به علت این اختلاف‌ها حکم به قتل و مرگ دیگران داده‌اند، بسیاری شمشیر کشیده‌اند و بسیاری زندگی، آرامش و حتی جان خود را از کف داده‌اند، اما هنوز این اختلاف‌ها به قوت خود باقی است و باقی خواهد ماند.

شاید نخستین و فوری‌ترین سوغات این سفر از گذشته، توجه به همین نکته باشد که خداوند ما را با اختلاف‌هایمان آفریده است. او نخواسته است که ما بایک عینک یا از یک پنجره به دنیا و حتی خود خداوند نگاه کنیم. این سوغات، تجربه گرانبهایی است که این مجموعه امیدوار است آن را به ارمان آورده باشد.

داستان فکرایین سرزمین، داستانی است که در زمان‌های مختلف شباهت‌هایی به هم دارد و ماجراهایش تکرار می‌شود.

یکی از ماجراهای بسیار تکراری، کشیده شدن پای شمشیر به میان بحث‌های فکری است. اگر تنها دستاورد این سفر، روشن شدن همین یک نکته باشد، مارنج و مرارتی را که برای این سفر کشیده‌ایم، از یاد می‌بریم و امیدوارانه به عزمی دیگر و سفری دیگر می‌اندیشیم.

... و اما در یک کلام، این مجموعه در ۹ جلد، داستان فکر ایرانی را از دوره‌ی ایران باستان تا دوره‌ی قاجار در بر می‌گیرد.

کوشیده‌ایم که این مجموعه از نظر محتوایی، از ویژگی‌های زیر برخوردار باشد:

۱. مجموعه، از نگاهی تاریخی برخوردار بوده و به نوعی تاریخ اندیشه در ایران برای نوجوانان و نسل جوان باشد.

۲. مجموعه، موضوع محور باشد و نه شخص محور. به عبارت دیگر بیش از آن که افراد و نقش آن‌ها برجسته شود، نظریه‌ها، فکرها، مباحث و مجادلات فکری در حوزه‌های دین، فلسفه، کلام، تصوف، عرفان، ادبیات و... برجسته شود.

۳. در این مجموعه اصل بر نوشتن داستان نبوده، بلکه ارائه گزارشی از تحولات فکری در ایران اصل است؛ اما از جذابیت‌های داستانی نیز بهره گرفته شده است.

۴. در این مجموعه، زندگی افراد اصل نیست، اما افراد مهم هر دوره معرفی و به نظریه‌های آن‌ها پرداخته شده است.

۵. هر کتاب از مجموعه به یک دوره تاریخی اختصاص دارد و تحولات فکری در زمینه تاریخی آن دوره را تشریح کرده است.

۶. در هر کتاب پرسش‌های مطرح در یک دوره‌ی تاریخی به صورت ساده و قابل فهم بیان شده و مآجرهای هر کتاب بر اساس آن شکل گرفته است.

۷. ارتباط نظریه‌ها و بحث‌های مطرح شده در هر دوره، با دوره‌های قبل و نیز تأثیرات فکری از فرهنگ‌ها و تمدن‌های دیگر نیز نشان داده شده است.

۸. در حد امکان از موضع‌گیری به نفع یک فکر پرهیز شده و تلاش بر این بوده که صرفاً گزارشی از آن چه روی داده است، ارائه شود.

همچنین تلاش کرده‌ایم، مجموعه از نظر ظاهری نیز ویژگی‌هایی داشته باشد؛ از جمله:

۱. از تصویرهای مستند و نقشه‌های مربوط به هر دوره استفاده شود.

۲. در مواردی که تصویر مستند کم بوده است، مجموعه با استفاده از ظرفیت‌های هنر کاریکاتور از یکنواختی و خشکی بیرون بیاید.

۳. تعداد صفحات هر کتاب و حجم مطالب و تصاویر به گونه‌ای باشد که خواننده را خسته نکند.

۴. مجموعه از طراحی و صفحه‌آرایی چشم‌نوازی برخوردار باشد.

در پایان گفتنی است که تدوین این مجموعه، بدون یاری، همفکری و همراهی بسیاری از دوستان میسر نبود.

استادان گرانقدری چون صادق آینه‌وند، حسن انوشه، شیرین بیانی، سیدفرید قاسمی، برخی از جلد‌های این مجموعه را خوانده و درباره‌ی آن‌ها نظر کارشناسی داده‌اند که در برطرف کردن بخشی از کاستی‌های مجموعه بسیار مؤثر بوده است.

طراحی این مجموعه بدون همراهی دوستان گرامی شورای کارشناسی نشر افق و نیز عزیزانی چون رضا هاشمی نژاد و مهدی حجوانی ممکن نبود.

هم چنین بدون یاری و همراهی هنرمندانی هم چون فرشید شفیعی، فرهاد کاشانی کبیر و فائز علیدوستی این مجموعه با این شکل شکیل فراهم نمی‌آمد.

برای یافتن تصویرهای مجموعه نیز گیسو فغفوری مجموعه را همراهی کرد و در بخش فنی هم زهرا یعقوبی، به یاری داستان فکر ایرانی آمد.

اگر فکر ایرانی در گذر زمان و به تدریج، راه کمال را پیموده است، مجموعه فکر ایرانی نیز به تدریج و با دقت نظر و پیشنهاد های فاضلانه ی اهل نظر، به کمال نزدیک خواهد شد. از این رو در انتظار دریافت انتقادات و پیشنهاد های شما هستیم. اما سخن آخر این که هنگام آماده سازی کتاب پس از ارزیابی های اولیه دریافتیم که پاورقی ها وارجاعات بسیار اگر چه به کتاب شکلی محققانه می دهد، اما خواندن آن را برای مخاطب نوجوان دشوار می کند، لذا به روش مرحوم زرین کوب در کتاب «پله پله تا ملاقات خدا» ارجاعات و پاورقی ها را تا جایی که ممکن بود، حذف کردیم.

با سپاس

دبیر مجموعه